МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Національного аерокосмічного
університету ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
_____ Олексій ЛИТВИНОВ
«26» 03 2024 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для здобуття освітнього ступеня магістра
за освітньо-професійною програмою
зі спеціальності

035 «Філологія»
(код та найменування)

за спеціалізацією
035.10 «Прикладна лінгвістика»

(освітня програма «Прикладна лінгвістика»)
(найменування)

у 2024 році

Харків
2024

ВСТУП

Вступне випробування для здобуття освітнього ступеня магістра за освітньо-професійною програмою зі спеціальності

035 «Філологія»

(код та найменування)

за спеціалізацією

035.10 «Прикладна лінгвістика»

(код та найменування)

(освітня програма «Прикладна лінгвістика»)

(найменування)

відбувається відповідно до «Правил прийому на навчання до Національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» в 2024 році» у формі індивідуального письмового фахового іспиту, який приймає фахова екзаменаційна комісія з певної спеціальності (освітньої програми), склад якої затверджується наказом ректора Університету.

До фахового іспиту входять питання за темами:
- термінознавство;
- перекладознавство: теорія і практика перекладу;
- прикладна лінгвістика;
- редагування перекладів;
- обчислювальна техніка та програмування.

Перелік питань за темами наведений у програмі.

Критерії оцінювання знань

1. Результат фахового іспиту визначається за шкалою від 100 до 200 балів.

2. Фаховий іспит проводиться у формі письмового тесту (в залежності від певних умов, іспит може проводитися дистанційно у формі комп'ютерного тесту, розміщеного на сайті дистанційного навчання Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» у системі Mentor). Тест складається із 100 формалізованих тестових завдань рівнозначної складності закритого та відкритого типу (множинний вибір, заповнення пропусків, визначення відповідності / невідповідності, самостійний підбір відповідника з опорою на наданий контекст), які за змістом відповідають навчальним програмам з дисциплін професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю 035 «Філологія» та спеціалізацією 035.10 «Прикладна лінгвістика».

Вірна відповідь на тестове завдання оцінюється у 1,2 балів. Невірна відповідь або відсутність відповіді в бланку відповідей, що заповнюється вступником під час складання тесту, оцінюється в 0 балів. У разі припущення орфографічної помилки за умови відбору вірного відповідника, за відповідь нараховується 0,6 балів.

Результат фахового іспиту розраховується за формулою:

$80+k*n$, де k – кількість балів за правильну відповідь на питання, n – кількість правильних відповідей.

За умови виконання тесту онлайн, бали нараховуються автоматично.

На виконання тесту надається 120 хв.

3. Якщо вступник отримав менше ніж 100 балів, то вважається, що він не склав іспит і до участі в конкурсі не допускається.

1. Питання за темою термінознавство
(найменування)

1. Поняття «термінологія», «терміносистема», «термінознавство». Об'єкт і предмет вивчення.
2. Критерії типології спеціальної лексики. Основні вимоги до термінів.
3. Основні способи термінотворення.
4. Основні способи перекладу термінів. Особливості перекладу термінів-абревіатур.
5. Сутність процесів термінологічного планування та модернізації.

Література

1. Вакуленко М. О. Сучасні проблеми термінології та української наукової термінографії / Максим Олегович Вакуленко. – Київ, 2019. – 69 с.
2. Д'яков А. С. Основи термінотворення : Семантичні та соціолінгвістичні аспекти / А.С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. – К. : КМ Academia, 2000. – 218 с.
3. Сотнікова О. Б. Термінознавство : Навчальний посібник / Ольга Борисівна Сотнікова. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2008. – 47 с.

2. Питання за темою перекладознавство: теорія і практика перекладу
(найменування)

1. Основні поняття теорії перекладу (переклад, одиниця перекладу, еквівалентність і її види, усний і письмовий переклад).
2. Принципи моделювання процесу перекладу.
3. Типи перекладної еквівалентності.
4. Типологія перекладних трансформацій.
5. Релевантні для перекладу особливості української мови в порівнянні з англійською.
6. Методи передавання стилістичних ознак і відтворення прагматичного потенціалу вихідного тексту в перекладі.
7. Застосування теорії морфологічних, синтаксичних і лексичних трансформацій для визначення стратегії і тактики перекладу на практиці.

Література

1. Дорошенко Н. С. Основи теорії перекладу. Навч. посібник / Н.С. Дорошенко. – Харків : ХАІ, 2007. – 55 с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми / В. І. Карабан. – Вінниця : Нова книга, 2002. – 564 с.
3. Карабан В.І. Переклад з української мови на англійську мову / В. І. Карабан, Дж. Мейс. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 608 с.
4. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : Підручник / І. В. Корунець. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 448 с.
5. Основи перекладознавства : Навчальний посібник / За редакцією А. Є. Нямцу. – Чернівці : Рута, 2008. – 312 с.

3. Питання за темою прикладна лінгвістика
(найменування)

1. Об'єкт і мета прикладних лінгвістичних досліджень.
2. Співвіднесеність галузей «прикладна лінгвістика» і «applied linguistics» у вітчизняному і закордонному мовознавстві.
3. Визначення основних напрямків прикладної лінгвістики: психолінгвістика, етно- і соціолінгвістика, теорія мовленнєвого впливу, методика викладання іноземних мов, перекладознавство, корпусна лінгвістика, машинний переклад, термінознавство і лексикографія.
4. Основні види словників. Структура словникової статті у лінгвістичних словниках.
5. Гіпертекстові технології подання тексту. Теоретичні основи гіпертексту
6. Технології НЛП. Копірайтинг.
7. Види систем машинного перекладу і базові принципи їхньої роботи.

Література

1. Селіванова О. О. «Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми» в електронному варіанті на диску в режимі PDF / О. О. Селіванова. – Черкаси, 2020. – 890 с.
2. Волошин В. Г. Компютерна лінгвістика : Навчальний посібник / В. Г. Волошин. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2004. – 382 с.
3. Дарчук Н. П. Компютерна лінгвістика (автоматичне опрацювання тексту) : підручник / Н.П. Дарчук. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2017. – 351 с.
4. Карпіловська Є. А. Вступ до прикладної лінгвістики : комп'ютерна лінгвістика : Підручник / Є. А. Карпіловська. – Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2019. – 188 с.
5. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : Підручник / М. П. Кочерган. – К. : «Академія», 2003. – 464 с.
6. Партико З. В. Прикладна і комп'ютерна лінгвістика : Вступ до спеціальності : Навчальний посібник / З. В. Партико. – Львів : Афіша, 2018. – 224 с.

4. Питання за темою редагування перекладів
(найменування)

1. Аксіоми теорії редагування та основний парадокс теорії редагування.
2. Поняття норми у редагуванні. Помилка як об'єктивне відхилення від норми.
3. Класифікація помилок за походженням.
4. Типологія мовних помилок. Макроструктурні й мікроструктурні помилки. Психологічні помилки. Логічні помилки.
5. Поняття правки у редагуванні. Види правки.
6. Поняття інтерференції. Джерело інтерференції. Лінгвістична інтерференції, її рівні. Перекладацька трансференція. Поняття девіації.
7. Логічні основи редагування тексту. Логічні помилки. Основні типи логічних помилок. Мовні помилки, що породжують логічні помилки. Амфіболія.
8. Лексико-семантичні помилки. Морфологічні помилки. Синтаксичні помилки.
9. Стилістичні помилки.
10. Механізми виникнення лексико-семантичних помилок: помилкова синонімія і помилкова етимологія.
11. Естетична норма: повторення одного і того ж слова в одному абзаці.
12. Частотні помилки: індивідуальні, регулярні та масові.

13. Граматичний аспект редагування. Рівень речення. Близькоспоріднений акцент у перекладі.
14. Канцеляризми та кальки в українській мові.
15. Україномовні засоби для оптимального перекладу російських синтаксичних одиниць іменникового типу. Уживання дієприкметника. Уживання слова «є». Подібні форми слів. Зв'язок слів зі змістом. Зайві слова.
16. Лексичний рівень редагування. Аспекти редагування: смисловий, жанрово-стилістичний, лексичний.
17. Слова іншомовного походження, плеоназми, терміни. Віддієслівні іменники. Синоніми. Багатозначні слова. Проблема суржика в українській мові.

Література

1. Власюк А. І. Основи редагування, коректури та верстки технічних текстів : навч. посібник / А.І. Власюк, Р. С. Белзецький. – Вінниця : ВНТУ, 2009. – 95 с.
2. Карпенко В.О. Основи редакторської майстерності. Теорія, методика, практика / В.О. Карпенко. – К. : Університет «Україна», 2007. – 431с.
3. Основи теорії редагування перекладів : конспект лекцій / Укладач : Ребрій О. В. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 88 с.
4. Партико З. Норми редагування перекладів / Зіновій Партико // Вісник Книжкової палати. – 2013. – № 7. – С. 132–138.
5. Різун В. В. Літературне редагування : підручник. – Київ : Либідь, 1996. – 240 с.
6. Малик Г. Д. Основи редагування перекладу : практикум / Г. Д. Малик, М. В. Якібчук. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2013. – 231 с. – Режим доступу : http://chitalnya.nung.edu.ua/node/2770 – читати он-лайн.
7. Видавнича справа та редагування / укладач О.Е. Базанова. – Режим доступу : https://studfiles.net/preview/5264486/page:72/

5. Питання за темою обчислювальна техніка та програмування
(найменування)

1. Складові персонального комп'ютера та їх особливості.
2. Поняття алгоритму, властивості алгоритму, способи та форми подання алгоритму.
3. Базові та додаткові структури алгоритмів.
4. Основні етапи розв'язування задач з використанням ЕОМ.
5. Призначення та правила описування алгоритмів різних структур.
6. Основні елементи мови програмування Python.
7. Структуровані дані у Python (рядок, список, кортеж, словник).
8. Основні засоби реалізації комунікації у середовищі Integrated DeveLopment Environment (IDLE).
9. Основні ідеї та принципи технології структурного програмування.
10. Найважливіші функції стандартних бібліотек мови Python.
11. Робота із файлами у мові Python.

Література

1. Іванов В. Г. Основи інформатики та обчислювальної техніки : підручник / В. Г. Іванов, В. В. Карасюк, М. В. Гвозденко за заг. ред. В. Г. Іванова. – Х. : Право, 2015. – 312 с.
2. Васильєв О.М. Програмування мовою Python / О. М. Васильєв. – Тернопіль : Навчальна книга. – Богдан, 2019. – 504 с.

3. Костюченко А. О. Основи програмування мовою Python : навчальний посібник / А. О. Костюченко. – Чернігів : ФОП Баликіна С. М., 2020. – 180 с.
4. Путівник мовою програмування Python [Online]. Available : https://pythonguide.rozh2sch.org.ua/
5. The Python Tutorial [Online]. Available : https://docs.python.org/3/tutorial/
6. Python Tutorial for Beginners: Learn Programming Basics [PDF] [Online]. Available: https://www.guru99.com/python-tutorials.html
7. Основи програмування у Python [Online]. Available: https://www.youtube.com/watch?v=BWiLeud_yh4&list=PLqrtuwUbDyeliqb9dT_CzX9nHulMveCLp&index=1

Гарант освітньої програми «Прикладна лінгвістика»

(підпис) Олена МЕДВЕДЬ (ініціали та прізвище)

Програму розглянуто й узгоджено на випусковій кафедрі прикладної лінгвістики
Протокол № 7 від 27 лютого 2024 р.

Завідувач кафедри прикладної лінгвістики (підпис) Вікторія РИЖКОВА (ініціали та прізвище)

Програму вступного випробування для здобуття освітнього ступеня магістра за освітньо-професійною програмою зі спеціальності 035 «Філологія»
за спеціалізацією 035.10 «Прикладна лінгвістика» (освітня програма «Прикладна лінгвістика») узгоджено науково-методичною комісією Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» для спеціальностей з галузей знань «Культура і мистецтво», «Гуманітарні науки», «Соціальні та поведінкові науки», «Управління та адміністрування», «Публічне управління та адміністрування», «Міжнародні відносини», «Право» (НМК 3)

Протокол № 7 від 22 березня 2024 р.

Голова НМК 3
Доктор економічних наук, професор Ганна ЛІХОНОСОВА